

הנדון: התנגדות להוספת השתתפות עצמית בבריאות הנפש

אנו, 33 ארגוני חברה אזרחית העוסקים בתחומי הבריאות והרווחה, קוראים לכם שלא לאשר הוספת השתתפות עצמית בשירותי בריאות הנפש, וסבורים שהטלתה תהיה טעות חמורה מבחינה בריאותית, חברתית וכלכלית. אין לבחור בפתרונות קלים על גבם של נפגעי ונפגעות 7 באוקטובר, של קרוביהם, ושל אוכלוסיות מוחלשות ופגיעות בחברה.

במסגרת ההסכמות בין האוצר למשרד הבריאות על תקציב הבריאות ועל התוכנית הלאומית לבריאות הנפש, סוכם על גביית השתתפות עצמית בטיפולים נפשיים במערכת בריאות הנפש הציבורית, שעד כה ניתנו ללא תשלום, בסך של 35 שקלים לטיפול (תוך מתן פטור לילדים ולמקבלי קצבאות). יש להדגיש שאין מדובר בעלות חודשית או רבעונית, כיוון שטיפול נפשי כולל סדרה של מפגשים, כך שהעלות החודשית יכולה להגיע לכדי 140 שקלים ליחיד ואף יותר במקרים אקוטיים המחייבים מספר טיפולים בשבוע, או במשפחות שבהן יותר ממבוגר אחד נזקק לטיפול. מדובר בחסם כלכלי משמעותי שיקשה עוד יותר על העשירונים התחתונים לקבל טיפול חיוני ואף מציל חיים. חסם זה משמעותי במיוחד בפריפריה, שם הנגישות לטיפול גם כך נמוכה יותר. בכך מתנערת הממשלה מאחריותה ומחובתה על פי חוק להעניק שירותי בריאות נפש ראויים באופן שוויוני, ובכלל זה גם לאוכלוסיות מוחלשות ולתושבי הפריפריה.

יודגש כי אין מדובר בחשש חסר ביסוס. על פי סקר דעת הציבור על רמת השירות במערכת הבריאות של מכון מאירס-גיוינט-ברוקדייל לשנים 2021-2022, בקרב החמישון התחתון 19% ויתרו על בדיקות, טיפול רפואי, ייעוץ או תרופות בשל התשלום הנדרש. בסקר שערכה ההסתדרות הרפואית ביוני 2023 דיווחו כ-25% מהמשתתפים כי נאלצו לוותר על ביקור אצל רופא מומחה בשל ההשתתפות העצמית. נוסף על כך, הוספת השתתפות עצמית בבריאות הנפש תחמיר עוד יותר את המגמה המדאיגה של עליית ההוצאה הפרטית לבריאות בישראל, שגם כך היא מהגבוהות במדינות ה-OECD ועמדה על קרוב ל-34% בשנת 2022.

מערך בריאות הנפש סבל עוד קודם ל-7 באוקטובר ממחסור חמור במשאבים ובכוח אדם. על כל מי שצרכיהם לא קיבלו מענה מספק עוד קודם, נוספו כעת לפחות עשרות אלפי תושבי ותושבות המדינה שנפגעו בגופם ובנפשם. המחסור יצר לאורך השנים תורי המתנה ממושכים לקבלת טיפול נפשי, אשר מגיעים במקומות מסוימים לשנה ואף יותר מכך. התורים הממושכים יוצרים כבר כיום פערים על רקע מצב כלכלי, שכן מי שידם משגת פונים לקבלת טיפול בשוק הפרטי. באופן אבסורדי, במקום להפנות את מלוא המשאבים לחיזוק מערך בריאות הנפש הציבורי באופן שיוכל לעמוד בצרכי הציבור כולו ובמקום להנגישו כלכלית – יוצרת הממשלה חסמים חדשים שימנעו מהציבור לפנות לטיפול.

לא מדובר רק במחדל ברובד המקצועי-רפואי ובנזק חברתי. גם מבחינת יעילות כלכלית מדובר בהחלטה קצרת רואי, המתמקדת בשורת הרווח בטווח הקצר אך מתעלמת מהמשמעויות הכלכליות הרחבות. זאת כיוון שאי קבלת טיפול נפשי תוך זמן קצר ככל האפשר מרגע הטראומה או מהופעת הצורך מביאה במקרים רבים להידרדרות, שעלולה להצריך בסופו של דבר טיפול ממושך יותר או אשפוזים יקרים ומיותרים. יתרה מזאת, לאי-טיפול במצוקה נפשית יש עלויות רחבות יותר כתוצאה מפגיעה בתפקוד, נשירה ממקום העבודה, עלייה בתלואה גופנית ואף אובדנות.

לאור כל זאת, למען טובת הציבור ובריאותו, אנו קוראים לכם למנוע החלטה חסרת אחריות זו שתכביד באופן קשה דווקא על אוכלוסייה פגיעה, ותהווה חסם בפני קבלת טיפול חיוני.

הארגונים החתומים :

אגודת הרופאים הערבים בנגב
איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים
איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית
איגוד רופאי בריאות הציבור
אין בריאות נפש בלי דמוקרטיה
א.ס.ף.
אשה לאשה
בזכות, המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלות
האגודה לזכויות האזרח
האגודה לזכויות החולה
הוועד למלחמה באיידס
הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
הפורום האזרחי לקידום הבריאות בגליל
הקליניקה למשפט ובריאות במכללה למינהל
הקליניקה לקידום הזכות לבריאות באוניברסיטת רייכמן
התנועה למען הפסיכולוגיה הציבורית
טנא בריאות
ינאביע
לבריאותה
מועצת הנגב
מרכז אדוה
סהר סיוע והקשבה ברשת
עו"סות דמוקרטיה
עמותת משפחות בריאות הנפש
פרויקט גילה להעצמה טרנסית
קואליציית ארגוני הבריאות בנגב
קרן בריאה
רבנים לזכויות אדם
רופאים לזכויות אדם
רפואת רחוב
שתיל
ארגון תמר
תנועת הפריפריות

לפרטים נוספים :

נילי אלכסנדרוביץ, רכזת סינגור לשוויון במערכת הבריאות, רופאים לזכויות אדם
טל': 054-4927543 ; דוא"ל: nili@phr.org.il

העתק :

יו"ר ועדת הבריאות, ח"כ יונתן מישרק
יו"ר ועדת הכספים, ח"כ משה גפני
מנכ"ל משרד הבריאות, מר משה בר סימן טוב
סמנכ"לית בכירה לתכנון אסטרטגי וכלכלי במשרד הבריאות, גב' גרינבאום אריזון
ראש חטיבת רגולציה במשרד הבריאות, מר רן רידניק